

PRIMLJENO:	28-10	20. 25. GOD.
KLASIFIKACIONI BROJ:	00-61-2/25-1415	
VEZA:		
SKRAĆENICA:	PRILOG:	

SKUPŠTINA CRNE GORE**Predsjedniku**

Na osnovu člana 187 i 188 Poslovnika Skupštine Crne Gore, potpredsjedniku Vlade za ekonomsku politiku i ministru ekonomskog razvoja Niku Deljošaju, postavljam sljedeće pitanje

POSLANIČKO PITANJE

Imajući u vidu da cijene rastu bez kontrole, ima li vlada strategiju kako da zaštiti građane od inflacije?

Obrazloženje pitanja ću dati na sjednici Skupštine.

Odgovor tražim i u pisanoj formi.

POSLANIK**Andrija Nikolić**

CRNA GORA	
SKUPŠTINA CRNE GORE	
PRIMLJENO:	3. 11. 2025. GOD.
KLASIFIKACIONI BROJ:	00-61-2/25-145/2
VEZA:	
EPA:	
SKRAĆENICA:	PRIOLOG:

Pitanje:

Imajući u vidu da cijene rastu bez kontrole, ima li vlada strategiju kako da zaštiti građane od inflacije?

Odgovor:

Pitanje uzročnika inflacije je jedno od ključnih ekonomskih pitanja kojim se bave brojni analitičari, akademci i vlade širom svijeta. Inflacija ima svoje eksterne i interne uzroke. Od sticanja nezavisnosti Crne Gore 2006 godine do danas, najveći uticaj na rast inflacije je bio u periodu od 2021 godine do 2024. godine, što je najvećim dijelom prouzrokovano eksternim faktorima kao što su: pandemija Korona virusom, prekidi lanaca snabdijevanja, energetska kriza, rat u Ukrajini i drugo. Od internih uzročnika izdvojio bih aktivnosti najvećih crnogorskih preduzeća koje su usmjerene na maksimalno povećanje dobiti, rast plata i penzija koji je doveo do povećane kupovne moći stanovništva a samim tim i do povećane potražnje što je takođe uzrokovalo u određenoj mjeri rast cijena u Crnoj Gorri.

Ukupna inflacija u Crnoj Gori za četiri godine 2021-2024 godine iznosila je 30,5 %, dok su cijene hrane, mjerene indeksom potrošačkih cijena, za ovaj period povećane za 41 %, prema podacima Uprave za statistiku (Monstata). Najveća ukupna inflacija je zabilježena u novembru 2022. godine, kada su cijene u odnosu na novembar 2021. godine porasle za 15.8 %, dok su cijene hrane i bezalkoholnih pića za isti vremenski period porasle 28.8%.

U nadležnosti Ministarstva ekonomskog razvoja su mjere kratkoročnog karaktera, kojima se može uticati na cijene osnovnih životnih namirnica, što može poboljšati životni standard siromašnijih slojeva stanovnika Crne Gore, u čijoj mjesečnoj potrošnji ove namirnice zauzimaju najveći udio.

Kada govorimo o Vladinoj akciji limitiranja marži, od donošenja odluke u martu 2024 godine, a kasnije i proširene liste proizvoda od septembra 2024 godine imamo dosta optimističnije podatke o stopi inflacije. U septembru 2024. godine su cijene po prvi put pale u odnosu na prethodni mjesec za 0,4 %, u oktobru nije došlo do rasta cijena dok je u decembru 2024. godine zabilježena negativna mjesečna stopa inflacije od -0,1%. Ovo su glavni pokazatelji da je akcija bila uspješna i da je dovela do stabilizacije cijena osnovnih životnih namirnica, te da je Vladina odluka, bez

ugrožavanja poslovanja velikih trgovačkih lanaca, dovela do snižavanja cijena osnovnih proizvoda kao i da je životni standard građana očuvan, što je bio i glavni cilj ove odluke.

Ministarstvo ekonomskog razvoja nastavlja aktivnosti u saradnji sa proizvođačima, veletrgovinama i maloprodajnim lancima, kako bi se definisao održiv model za snižavanje cijena osnovnih proizvoda, sa posebnim fokusom na domaće proizvođače. Cilj je da se kroz dijalog i partnerstvo postigne balans između interesa privrede i zaštite potrošača. Protekle sedmice smo formirali radnu grupu, koju čine predstavnici svih zainteresovanih strana, sa zadatkom da pripremi i Vladi predloži odluku kojom će se ograničiti cijene za osnovne proizvode.

Intervencijama na tržištu svakako treba pristupati samo u izuzetnim prilikama dok dugoročno, održiva stabilizacija cijena može se postići jedino jačanjem domaće proizvodnje, povećanjem konkurentnosti privrede i smanjenjem uvozne zavisnosti.

Program za unapređenje konkurentnosti privrede Ministarstva ekonomskog razvoja ima važan uticaj na smanjenje inflacije. Jačanjem domaće proizvodnje, kroz subvencionisanje nabavke opreme u prehrambenoj industriji, nastoji se smanjiti uvozna zavisnost, a samim tim i uvozna inflacija, što bi doprinijelo suzbijanju inflatornih pritisaka.

Kada domaća ponuda postane jača i raznovrsnija, manja je i naša zavisnost od uvoznih proizvoda i od spoljnih tržišnih šokova koji podstiču rast cijena.

Sa druge strane, veća konkurencija među domaćim proizvođačima, spiječila bi monopolsko formiranje cijena. Na taj način, kroz ovaj Program ne samo da se nastoji da podstakne jačanje konkurentnosti domaće privrede, već da se doprinese i stabilnosti cijena i jačanju ekonomske otpornosti Crne Gore.

Posebna pažnja ove godine je usmjerena na **diversifikaciji proizvodnje hrane**, koja uključuje održivi razvoj prerađivačkih kapaciteta u prehrambenoj industriji, podsticaj inovacija i unapređenje tehnološkog razvoja, povećanje efikasnosti i stvaranje tržišta za domaće proizvode.

Sa podrškom Ministarstva, u **vrijednosti od 3,5 mil. €** koje su tokom 2025. godine bile na raspolaganju domaćoj privredi, očekujemo pozitivne efekte u povećanju

produktivnosti, diversifikaciji ekonomskih aktivnosti, kao i podizanju ukupnog nivoa konkurentnosti u sektoru malih i srednjih preduzeća.

Dakle, implementacijom ovog Programa kroz izdvajanje znatno većih budžetskih sredstava za njegovu realizaciju od trenutnih **3,5 mil. €** koliko je privredi bilo na raspolaganju tokom 2025. godine treba stvoriti uslove da stabilnije cijene budu rezultat snažne domaće proizvodnje, a ne samo privremene intervencije države kroz njihovo limitiranje.

Mjere u oblasti transparentnosti cijena / usvajanje zakona planirano za IV Q 2025

Donošenjem novog Zakona o zaštiti potrošača planirana su važna unapređenja u oblasti transparentnosti isticanja cijena, s ciljem da se potrošačima omogući jasniji i istinitiji prikaz cijena i ušteda.

Prva mjera odnosi se na uvođenje obaveze da se svako sniženje cijene prikazuje u odnosu na **najnižu cijenu koju je trgovac primjenjivao u prethodnih 30 dana**. Na taj način otklanja se mogućnost obmanjujućih praksi, poput kratkotrajnog povećanja cijene prije akcije kako bi popust izgledao veći nego što zaista jeste. Posebna pravila predviđena su za proizvode koji su kraće vrijeme na tržištu, gdje se kao referentna uzima najniža cijena od početka prodaje, kao i za progresivna sniženja, kod kojih se osnovom smatra cijena prije prvog sniženja.

Propisi koji su u nadležnosti MER-a a koji imaju značaj za stabilizaciju cijena proizvoda i usluga i fer tržišnu utakmicu

Izmjene Zakona o zaštiti konkurencije radi usaglasavanja sa Direktivom 2019/1 u cilju obezbjedjenja funkcionalne i finansijske nezavisnosti Agencije – usvajanjem ovog zakona koji je planiran za IV Q ove godine poboljšaće se sistem kaznjavanja za povrede pravila konkurencije na tržištu, u koje posebno spadaju kartelni sporazumi kojima se ograničava ili narušava konkurencija, na štetu potrošača.

Ovim izmjenama preciznije se određuje izricanje novčanih kazni učesniku na tržištu za kršenje pravila konkurencije u visini koja ne može preći iznos od 10% ukupnog

godišnjeg prihoda u finansijskoj godini koja je prethodila godini kada je prekršaj učinjen.

Naime, dosadašnjim zakonskim rješenjem predviđena je novčana kazna u iznosu od 1% do 10% ukupnog godišnjeg prihoda. Međutim, prema Regulativi 1/2003, novčana kazna je uređena na način da gornja granica ne smije preći 10% ukupnog godišnjeg prihoda, dok donja granica nije propisana.

Brisanjem minimuma propisane kazne će se postići izricanje visočijih kazni nego što je to do sada bio slučaj pa samo normiranje kažnjavanja na ovaj način će djelovati dovoljno destimulišuće na trgovce a i drugi učesnike na tržištu da vrše povrede konkurencije na tržištu.

Još jedan značajan zakon koji će uticati na poboljšanje položaja potrošača je **Zakon o kolektivnim tužbama (planiran za IV Q 2025 godine)** koji će omogućavati potrošačima naknadu štete koju su pretrpjeli zbog povrede kolektivnih interesa potrošača u kolektivnom sporu.

Iako smo do sada imali kolektivne tužbe u sistemu zaštite potrošača i dobru sudsku praksu u vezi sa tim, potrošači nisu imali mogućnost da u tom postupku direktno ostvare naknadu štete. Prema novom zakonskom rješenju to će biti moguće.